

CREATIEF, KRITISCH, BETROUWBAAR

D66 wil een:

- krachtig, duidelijk en betrouwbaar bestuur
 - heldere en tijdige communicatie tussen overheid en burger
 - inspirerend cultureel klimaat
 - toekomstbestendige leefomgeving
 - samenleving waarin jongeren voorrang hebben
-

D66
de wolden

D66 is een landelijke partij. Vertegenwoordigd in alle bestuurslagen tot en met de EU. Meer dan vijftig jaar leveren we een bijdrage aan zowel landelijk, provinciaal en lokaal bestuur. Vernieuwend, creatief en betrouwbaar. En vanaf 1978 actief in de gemeenteraad van De Wolden. We zijn een stabiele factor.

Als lokale afdeling zijn we solidair met onze landelijke- en provinciale collega's, maar met een eigen lokale koers. Want D66 is ook een partij waarbij pluriformiteit hoog in het vaandel staat. Voor onze gemeente zullen we vanuit ons D66 DNA weloverwogen en in het lokale belang onze standpunten blijven bepalen.

De wisselwerking tussen de verschillende bestuurslagen is belangrijk. Het is de kern van ons democratisch stelsel. Daarin onderscheidt D66 zich van lokale partijen, die deze binding missen. D66 hecht aan een breed gedragen visie waardoor een helder en betrouwbaar beleid ontstaat.

D66 wil een:

- ✓ krachtig, duidelijk en betrouwbaar bestuur
- ✓ heldere en tijdige communicatie tussen overheid en burger
- ✓ inspirerend cultureel klimaat
- ✓ toekomstbestendige leefomgeving
- ✓ samenleving waarin jongeren voorrang hebben

Wij willen constructief samenwerken, lokaal met andere partijen, burgerinitiatieven en organisaties en bovenlokaal ook met andere bestuurslagen als waterschap, provincie en nationaal.

1. Gastvrij, initiatiefrijk en stimulerend

D66 vindt het erg belangrijk dat er een gemeentebestuur is van een kwalitatief hoog niveau. Kundige, ervaren en integere bestuurders bepalen in hoge mate hoe succesvol het gemeentebestuur is om ook daadwerkelijk de voorstellen ('het beleid') om te zetten in concrete resultaten. Te vaak blijft het bij praten en plannen

maken en als plannen tot uitvoering komen, leidt het lang niet altijd tot bevredigende resultaten. De samenleving is complex geworden, ook in gemeenten. Dat betekent zorgdragen voor enerzijds wethouders die voldoen aan vooraf goed beschreven functie-eisen, die voldoende

D66 wil een

Krachtig, duidelijk en betrouwbaar bestuur

bagage hebben t.a.v. bijvoorbeeld financiën, het sociale domein, huisvesting, cultuur, ondernemerschap etc. En dat betekent ook investeren in kennis en kunde van de gekozen gemeenteraadsleden, zodat deze een goede tegenmacht zijn voor het College.

D66 vindt het belangrijk dat er een zo breed mogelijk draagvlak is voor gemeentelijk beleid. De partij wil daarom ook een Raadsakkoord op hoofdlijnen.

D66 vindt dat wethouders zich openlijk moeten vastleggen om 4 jaar te dienen in het college. De afgelopen periode werd de politiek in De Wolden gekenmerkt door een bestuurlijke carrousel. Het volledige college van burgemeester en wethouders werd vervangen.

De politiek wordt steeds meer beheerst door de waan van de dag. Impulsief wordt er door partijen en lokale politici gereageerd om maar "punten te scoren" en zogenaamd daadkrachtig over te komen. Een haastig en ondoordacht besluit is dan vaak het gevolg, met de daardoor veroorzaakte onrust, ellende en verspilling. Regeren is echt vooruitzien en daarom is het ontwikkelen en onderhouden van een visie voor de langere termijn belangrijk. Daarom is het zo belangrijk om als politieke partij op alle niveaus vertegenwoordigd te zijn. Dan kan een landelijke visie gemeentelijk ondersteund worden. Dat zorgt voor focus op resultaat en "rust in de tent". Wat komt er op de gemeente af, welke ontwikkelingen zijn er in de verschillende domeinen? D66 vindt daarom dat zowel de gemeenteraad als het college een kring van experts om zich heen moet verzamelen die gevraagd en ongevraagd advies kunnen leveren over ontwikkelingen op die langere termijn. Deze Denktanks kunnen verschillende en wisselende vormen hebben.

2. Een veilig thuis

Veiligheid is in meerdere opzichten belangrijk. Veiligheid in het verkeer, de openbare ruimte, het uitgaan of gewoon thuis. D66 wil dat de

gemeente zich inzet om de veiligheid in meerdere opzichten te verbeteren. Dit kan bijvoorbeeld in het verkeer door wegen goed te onderhouden en slim te verlichten. In de openbare ruimte moet overlast en vandalisme hard aangepakt worden. Dit kan door een goede samenwerking tussen de politie, inwoners en de gemeente. D66 is voorstander van veilige fietspaden buiten de bebouwde kom. Dit betekent bijvoorbeeld dat fietspaden goed onderhouden en (slim) verlicht zijn. Een omgeving met schone straten, zonder kapot straatmeubilair en met werkende straatlantaarns kent minder criminaliteit en overlast. Het is een taak van de gemeente, waar mogelijk samen met inwoners, om de openbare ruimte netjes te houden. Wanneer inwoners bijvoorbeeld melding maken van een kapotte straatlantaarn, dan zorgt de gemeente ervoor dat deze snel wordt gerepareerd. D66 ondersteunt initiatieven die leefbaarheid in wijken en dorpen vergroten. De gemeente investeert

in beter beheer van openbare ruimte. Dus goed onderhoud, aanpakken van vandalisme en ruimte voor eigen initiatieven.

De Wolden is een gemeente waarin van alles gebeurt. Het is een samenleving met een prettige leefomgeving waarin iedereen volop mee kan doen. Maar de gemeente kan niet voor alles zorgen. D66 vindt daarom dat de gemeente altijd op zoek moet zijn naar maatschappelijke partners om voor deze samenleving te zorgen. Met een ondersteunende en aanjagende rol kan veel bereikt worden.

Actieve verenigingen voor dorpsbelangen en goed functionerende dorpshuizen zijn belangrijk voor een levendige samenleving. D66 wil dat de gemeente dorpshuizen blijft ondersteunen, zowel financieel als facilitair. Denk hierbij aan bijvoorbeeld aan vrijstelling van de WOZ.

Samenwerking kan meer opleveren op het gebied van openbaar groen. D66 vindt dat de gemeente moet zoeken naar mogelijkheden om meer samen te werken met de bevolking. Dit bevordert de leefbaarheid en zelfredzaamheid. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het zelf onderhouden van openbaar groen. De gemeente kan hiervoor middelen beschikbaar stellen. Ook kan samenwerking worden gezocht met lokale ondernemers.

3. Duurzaam leven

Wonen is een recht. D66 vindt daarom dat woningen gebruikt moeten worden om te wonen, in plaats van de situatie dat het investeringen zijn van beleggers. D66 wil daarom dat een koopwoning minstens 2 jaar bewoond wordt door de koper voordat het verhuurd mag worden. Bij de ontwikkeling van nieuwe (delen van) wijken moeten koop, (sociale)huur en

levensbestendige woningen door elkaar aanwezig zijn. Op deze manier blijven de wijken in sociaal opzicht gemengd, wat ze veiliger en gezelliger maakt. D66 is voorstander van het rap bouwen van nieuwe woningen. In eerst instantie moet dit binnen de bebouwde kom, omdat daar de voorzieningen en openbaar vervoer al aanwezig zijn.

In het buitengebied moet het makkelijker worden om een woning in een schuur of deel te mogen bouwen. Er moet een vergunningenstelsel komen om malafide verhuurders aan te kunnen pakken. De gemeente kan dan vergunningen intrekken wanneer verhuurders wangedrag vertonen zoals intimideren of discrimineren, of wanneer er illegale praktijken plaatsvinden in hun panden.

De gemeente moet woningcorporaties en ontwikkelaars verplichten een deel van de te bouwen huurwoningen voor midden/lage inkomens betaalbaar te houden, zodat er niet alleen voor hoge inkomens wordt gebouwd.

Wonen is een recht. Voor alle leeftijdsgroepen. Daarbij geeft D66 prioriteit aan de huisvesting van jongeren en starters. Experimenten met tiny houses of erfpachtstelsels als in Zaanstreek juichen we toe. Wij steunen initiatieven voor een 'knarrenhof', huisvesting voor ouderen met een sociale component om zo eenzaamheid tegen te gaan.

Het beleid met betrekking tot Energie (reductie CO2 uitstoot) en Duurzaamheid wordt vooral bovenlokaal vastgesteld, de uitvoering vindt echter altijd ergens lokaal zijn beslag, zo ook in onze gemeente. D66 is voor een proactieve rol van onze gemeente bij de ontwikkeling en uitvoering van dit beleid t.a.v. voor de in onze gemeente relevante onderdelen zoals m.b.t. energiebesparing, biogas, zonne- en windenergie. D66 is voor een nauwe samenwerking met de andere gemeenten, provincie, waterschap en nationale overheid voor een optimale invulling van de uitvoering. De globale opwarming manifesteert zich al, in de komende decennia is deze niet omkeerbaar. We moeten ons en onze omgeving aanpassen op de veranderende klimaatomstandigheden ofwel klimaatadaptatie maatregelen nemen. Ook op andere vlakken dan onze energievoorziening moeten stappen gezet worden die het effect van ons handelen op natuur, milieu en leefomgeving verminderen en dan hebben we het over duurzaamheid in bredere zin. Duurzaamheid gaat in essentie om circulariteit dat wil zeggen dat er een stabiele situatie ontstaat waarbij er uiteindelijk geen blijvende effecten zijn op het milieu en de natuur. Het gaat om het creëren van kringlopen die zoveel mogelijk gesloten zijn. Als regionaal, provinciaal en landelijk georganiseerde partij kan en zal D66 haar vertegenwoordiging in deze hogere bestuurslagen mobiliseren om

ongewenste neveneffecten van het beleid tegen te gaan en waar nodig het beleid aangepast te krijgen.

D66 wil een

Heldere en tijdige communicatie tussen overheid en burger

D66 wil een energietransitie die garandeert dat onze gemeente de gevraagde bijdrage realiseert om de gestelde doelen, 70% CO2 reductie in 2030 en geen uitstoot meer in 2040, haalt.

Bij de invulling van de Regionale Energie Strategie (RES) gaat het om draagvlak. En dat draagvlak ontstaat wanneer alle stakeholders baat hebben bij de voorgenen uitvoeringsmaatregelen, onder andere door minstens 70% lokaal eigenaarschap.

D66 wil voorkomen dat door de energietransitie er een opdeling van de samenleving ontstaat in

winnaars en verliezers. Dit is naast rechtvaardig tevens cruciaal voor het draagvlak in de hele samenleving. Wonen in het buitengebied zonder uitstoot van CO2 via: Tochtbestrijding en isolatie / lage temperatuur verwarming met warmtepomp en biogas / zonnepanelen, elk dak dat daarvoor geschikt is, is maximaal belegd. Ons credo is "van het aardgas af", dus niet "van het gas af", omdat biogas CO2-arm is en gemakkelijk via het bestaande gasnet kan worden gedistribueerd. Renteloze leningen voor rendabele investeringen in CO2 reductie voor elke bewoner / eigenaar.

De gemeente geeft het goede voorbeeld door energiebesparing, groene elektriciteit en gas op te wekken en/of in te zetten. De gemeente communiceert actief over de initiatieven en bereikte resultaten van zichzelf en anderen. D66 wil dat de gemeente actief op zoek gaat naar mogelijkheden om te verduurzamen. De wethouder die ook het afvalbeleid in portefeuille heeft wordt hiermee belast. Wanneer dat nodig is wordt er binnen de ambtelijke organisatie (SWO) voor extra expertise gezorgd.

De gemeente gaat actief op zoek naar kringlopen

waar ze een rol in speelt of kan spelen. Denk hierbij aan papier, gft, steen/ beton, elektrische apparaten etc. De drie meest relevante worden geselecteerd en nader in kaart gebracht. Per kringloop wordt onderzocht wat er nog nodig is om de cirkel nog beter te sluiten. De te realiseren verbeteringen worden gerangschikt op belang en haalbaarheid. Voor minstens drie haalbaar geachte verbeteringen wordt een voorstel tot realisatie aan de gemeenteraad voorgelegd.

4. Ondernemend

Beloon de prestatie, deel de welvaart: Een bloeiende economie is het fundament voor onze welvaart en welzijn. ZZP-ers, boeren en een diversiteit aan MKB-bedrijven zorgen

voor werk en inkomen en daarnaast zorgen ze voor voorzieningen waar tegelijkertijd ook alle inwoners en andere organisaties goed gebruik van kunnen maken. Ondernemers kunnen bij de gemeente terecht voor advies, voor het gebruikmaken van het gemeentelijk netwerk, maar ook voor hulp en doorverwijzing bij het verkrijgen van specifieke ondersteuning.

D66 wil een

Inspirerend cultureel klimaat

Onze gemeente faciliteert ondernemers om te innoveren. D66 wil dat er een Jaarlijkse Agrarische Innovatieprijs wordt ingesteld om positief innovatief gedrag te belonen.. Ondernemers hebben ruimte nodig om te ondernemen en maatschappelijk verantwoord

te innoveren. De gemeente kan dit faciliteren. Stilstand is achteruitgang, dit geldt zeker bij ondernemingen. Daarom wil D66 voortdurende aandacht en ruimte voor innovatie bij onze ondernemingen. Dit willen we bereiken door bijvoorbeeld bij aanbestedingen vanuit de gemeente de nadruk op innovatieve en creatieve oplossingen te leggen. Waar dat mogelijk en verantwoord is zal de gemeente optreden als een klant die als eerste een nieuw product durft aan te schaffen en met de leverancier bekijkt of er verdere verbeteringen mogelijk zijn.

Start-ups en ZZP-ers zijn de aanjagers van een vernieuwende economie. Meer en meer zien we dat veranderingen snel gaan en de flexibiliteit van werkgelegenheid toeneemt. Ook in onze gemeente, daarom vindt D66 het belangrijk om startende bedrijven en ZZP-ers te helpen waar dat nodig is. Daarbij benut de gemeente de mogelijkheden van reeds aanwezige ondernemers en andere organisaties.

Ook denken we dat de gemeente moet kijken naar het loslaten van te starre concepten, denk aan bestemmingsplannen met een te strikte scheiding tussen wonen en werken. We zien, zeker ook tijdens en na Corona, dat wonen en (thuis)werken meer en meer de norm is geworden. We willen graag nadenken en uitzoeken hoe wonen en werken in de wijk beter samen kunnen gaan. D66 is daarmee voorstander van “functiemenging” van woon- en werkbestemming. Dit helpt ondernemers bij het aantrekkelijk en vitaal maken van de dorps- en stadscentra.

Hierin past ook de ontwikkeling van wat we “de overgang van Bezit naar Gebruik” noemen. Veel dingen kun je met elkaar delen. Dat voorkomt verspilling en is goedkoper. Carpoolen is uiteraard een bekend voorbeeld. Het past in de overgang naar een duurzame samenleving, het is goed voor onze welvaart en het verhoogt ons welzijn. We willen samen met ondernemers kijken welke mogelijkheden er al zijn en welke beter benut kunnen worden. Ook willen we verkennen

hoe we nieuwe mogelijkheden kunnen aanboren en in samenwerking met ondernemers kunnen realiseren. Voorbeelden: car & (e-)bikesharing, een buurtwasserette, buurtverhuur van gereedschap, van partytenten etc. etc.

De gemeente koopt lokaal in bij gelijke geschiktheid van goederen en diensten. Echter wanneer een bedrijf van buiten onze regio een betere prijs/kwaliteit verhouding biedt, dan krijgt die de voorkeur. Dit is direct in het belang van onze inwoners want meer waar voor je geld en tegelijk fair voor het betere bedrijf.

Innovatie wordt zo beloond en gestimuleerd. Omgekeerd zou het voor een bedrijf uit onze gemeente onrechtvaardig en frustrerend zijn wanneer het in een andere gemeente geen kans krijgt simpelweg omdat het daar geen lokaal bedrijf is. Dit betekent dan wel dat we de beter presterende bedrijven opdrachten gunnen ook wanneer een plaatselijk bedrijf daardoor gepasseerd wordt. Een open lokale economie waar de beste bedrijven de beste kansen hebben stimuleert innovatie en leidt tot een betere dienstverlening aan onze inwoners. Lokaal protectionisme is evenzeer contraproductief als protectionisme tussen landen en nadelig voor onze inwoners.

De Wolden is een gemeente met een groot buitengebied. Van oudsher werd het vooral door boeren gebruikt en onderhouden. Nieuwere functies zijn belangrijker geworden zoals recreatie, biodiversiteit en waterberging. Dat vraagt een ander beleid. Landbouwbeleid wordt vooral Europees, Nationaal en Provinciaal vastgesteld, de uitvoering is altijd ergens lokaal en ook in onze gemeente. Drenthe heeft een goede uitgangspositie voor de transitie naar kringlooplandbouw. Het landschap wordt nog aantrekkelijker voor recreatie. Bij de transitie naar een duurzame landbouw willen wij als Drentse gemeente voorop lopen. D66 is voor een proactieve rol van onze gemeente bij de

ontwikkeling en uitvoering van het beleid voor de in onze gemeente belangrijke agrarische activiteiten zoals melkveehouderij met gras- en maisteelt, akkerbouw en natuur- en landschapsbeheer.

Om recreatieondernemers gelijke kansen te geven moet er een registratieplicht voor Airbnb locaties ingevoerd worden. Net zoals dat met B&B locaties het geval is. Er moet steekproefsgewijs controle op de invordering van toeristenbelasting zijn. We ondersteunen lokale initiatieven om tot een duurzaam gebruik van ons buitengebied te komen. D66 wil een vast deel van de opbrengst van de toeristenbelasting bestemmen voor de financiering van boereninitiatieven om het buitengebied aantrekkelijker en meer biodivers te maken. Een goede balans tussen landbouw,

D66 wil een

Toekomst- bestendige leefomgeving

natuur en milieu is van levensbelang voor iedereen. De teruggang van biodiversiteit met tientallen procenten met name bij bijen en andere insecten is op zijn zachtst gezegd alarmerend, uiteindelijk zijn mensen onderdeel van en dus afhankelijk van de natuur. Op initiatief van D66 is er in De Wolden een subsidieregeling voor het creëren van bloemrijke akkerranden gerealiseerd. Een ander voorbeeld is het ecologisch bermbeheer. Stimuleer pilots met de ambitie om de stikstofuitstoot per liter melk, kg vlees en/of eieren aanzienlijk te reduceren. Bijvoorbeeld door ervoor te zorgen dat mest en urine niet in contact komen met elkaar. Andere

doelstellingen waar dit soort pilots op gericht kunnen zijn: Reductie kunstmest op veengrond, reductie chemische bestrijdingsmiddelen, niet kerende grondbewerking, bodemverbetering, biogas, etc. en natuurlijk circulariteit.

Cruciaal voor het schouder aan schouder staan met onze boeren is het ontwikkelen van verdienmodellen waarmee goede boeren de transitie op een financieel gezonde wijze kunnen maken. D66 zorgt voor aandacht in alle bestuurslagen voor een goed verdienmodel voor de agrarische sector

Waardeer activiteiten van boeren die een maatschappelijk belang opleveren. Inkomsten van de boer uit resultaten die hij (mede) bewerkstelligt en een maatschappelijk belang opleveren gaan maar al te vaak ten koste van zijn productie of efficiency. Concreet gaat het hierbij om zaken als: landschapsbeheer (boswallen), bloemrijke akkerranden (door de boer nu nog vaak als "onkruid" gekwalificeerd), natuurbeheer (nestbescherming, maairegime).

Faciliteer nevenactiviteiten welke naast de agrarische functie extra inkomsten kunnen genereren. Denk hierbij aan; boerencamping, opvang van daklozen of anderszins zorgbehoevenden, terras, winkel aan huis, speeltuin, werkvakantie e.d.. Vaak zullen deze activiteiten andere gewenste ontwikkelingen

zoals de transitie naar een duurzame landbouw ondersteunen.

D66 zet zich in voor een betere marktpositie voor duurzaam geproduceerde agrarische producten. De geëigende gereedschappen hiervoor, subsidiëring van het goede product en verdiscontering van de maatschappelijke kosten in de conventionele producten, zullen echter veelal bovenlokaal tot op Europees niveau moeten worden ontwikkeld. Wij zullen hiervoor onze partijgenoten tot in het Europees parlement aansporen en ondersteunen.

De gemeente zal in haar kantine en bij door haar georganiseerde activiteiten duurzaam geproduceerde en vooral streekproducten serveren.

5. Aantrekkelijk en aangesloten

Een goede en veilige bereikbaarheid is cruciaal voor onze economische, sociale en andere activiteiten. D66 zorgt ervoor dat iedereen voldoende mogelijkheden heeft en houdt om zich veilig en vlot naar een gewenste bestemming en terug te kunnen verplaatsen.

Het aantal ongevallen op de gemeentelijke wegen van nu rond de 150 per jaar, waarvan

5 ernstig (met ziekenhuisopname) en meer dan 1 dodelijk slachtoffer per jaar, vinden we onacceptabel en willen we op zijn minst halveren.

Daarvoor willen we ons wegennet, fietspaden en voetpaden in goede staat houden door tijdig en goed onderhoud van zowel de verhardingen als de bermen. Waar dat wenselijk is worden nieuwe wegen, fiets- of voetpaden aangelegd, zoals bij nieuwe woonwijken of uitbreidingen van bedrijfstreinen.

Voor gebruikers zijn wegen, fiets- en voetpaden altijd gewenst. Voor aanwonenden, wandelaars en rustzoekenden is dat niet vanzelfsprekend. D66 wil daarom alle belangen goed tegen elkaar afwegen voordat er kostbare en moeilijk omkeerbare besluiten worden genomen. Voor gemotoriseerd snelverkeer moet het gemakkelijk zijn om provinciale- of rijkswegen te gebruiken zodat de gemeentelijke wegen worden ontlast. Voor alle wegen buiten de bebouwde kom moet een maximumsnelheid van 60 km per uur gelden die beter gehandhaafd wordt, zeker wanneer er meldingen komen dat er te hard wordt gereden. Binnen de bebouwde kom blijft de standaard 30 km per uur.

D66 was tegen een tunnel onder de N375 bij Gijsselte. Nu blijkt dat de kosten miljoenen hoger

uit vallen dan ten tijde van de besluitvorming was voorzien vindt D66 dat dit besluit moet worden teruggedraaid. D66 vindt dat de tunnel bij Gijsselte er niet moet komen om het natuurgebied, waar de Gijsselterweg doorheen loopt, te ontlasten van gemotoriseerd verkeer. Fietspaden worden afgemaakt, ontbrekende stukken worden op zo kort mogelijke termijn aangelegd, zoals binnen de kom van Echten, Ruinerweg / Echtenseweg tussen rotonde N375 en recreatiepark Van Harte en langs de Weerwilleweg in Koekange.

Met slimme ledverlichting, voorzien van een zonnepaneel met accu die alleen aan gaat wanneer er verkeer is, zorgen we waar dat wenselijk is voor veilig licht en mooi donker. Gemakkelijk en flexibel aan te leggen want er zijn geen kabels nodig.

Van fietspaden die daarvoor in aanmerking lijken te komen willen we onderzoeken hoe die kunnen worden omgebouwd tot veilige fietssnelwegen. Hierbij denken we dan aan verbreding van de paden en het vermijden van gelijkvloerse kruisingen.

Er moet snel een veilige oversteek (fietsbrug) komen over de N48 bij Linde. Het openbaar vervoer willen we op het huidige niveau

handhaven zo lang er geen goede alternatieven zijn. D66 wil lokale initiatieven om tot betere alternatieven voor het huidige openbaar vervoer te komen vanuit de gemeente ondersteunen.

Bermen hebben naast verkeersveiligheid ook een belangrijke functie voor de biodiversiteit. Waar dat goed mogelijk is willen wij de bermen ecologisch beheren wat de flora en fauna, met name insecten, ten goede komt en helpt bij de bestrijding van de eikenprocessierups.

De openbare speelruimte in De Wolden is op veel plaatsen toe aan groot onderhoud of vervanging van de speeltoestellen. Samen met de omwonenden/ gebruikers wil D66 dit zo uitvoeren dat de buurt er de komende jaren met veel plezier mee vooruit kan.

Een groot deel van onze inwoners wil liever geen gedrukte ongeadresseerde reclame ontvangen. De inwoners die deze reclame wel op prijs stellen kunnen dit aangeven met een JA-JA sticker op hun brievenbus. Zonder JA-JA sticker ontvang je dan geen gedrukte ongeadresseerde reclame meer, wat goed is tegen verspilling.

D66 hecht aan ons cultureel erfgoed. Waar dat zichtbaar is in het landschap of bebouwing willen we dat behouden en ook dat het goed wordt vastgelegd en beschreven zodat iedereen die dat wil daar gemakkelijk kennis van kan nemen. Naast (heel) oude elementen als grafheuvels en kerken verdient ook het jongere erfgoed dat bijvoorbeeld gerelateerd is aan de tweede wereldoorlog of aan de industriële ontwikkeling onze aandacht en bescherming. Vanuit onze historie kunnen we vaststellen waar we nu zijn en bepalen waar we naar toe willen.

D66 vindt dat er in De Wolden de mogelijkheid moet komen om overledenen op een eenvoudige wijze in de natuur te begraven. De wens om in de natuur te worden begraven en daarbij uiteindelijk weinig of geen blijvende veranderingen aan te brengen neemt toe. In De Wolden zijn daarvoor geschikte locaties te vinden zoals in het

natuurgebied tussen Echten en Ruinen. D66 wil er graag voor zorgen dat de gemeente in deze behoefte gaat voorzien.

6. Ontwikkeling met kleur en talent

Onderwijs is een groot goed, alle kinderen kunnen zich hier ontwikkelen en leren vaardigheden om zich een positie te verwerven in de maatschappij. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om de aansluiting van zorg en onderwijs goed vorm te geven, te zorgen dat de scholen onderwijsachterstanden bij kinderen tegengaan, toe te zien op de leerplicht en huisvesting van het onderwijs: de schoolgebouwen.

Zorg en onderwijs zijn sterk met elkaar verbonden en kunnen elkaar enorm versterken. Daarom vindt D66 dat de gemeente samen met de basisscholen, zorginstellingen en ouderorganisaties de handen ineen moet slaan om elkaar te helpen er te zijn voor de kinderen en jongeren die net wat extra aandacht nodig hebben. En vaak ook hun ouders.

Het inzetten van jeugdprofessionals is een concreet voorbeeld: begeleiders die de vrijheid hebben om ter plekke te bepalen welke hulp even nodig is, en ervoor zorgen dat kinderen, jongeren en hun ouders niet van het "kastje naar de muur gestuurd worden". Hier zijn al pilots voor gestart, maar dit moet volgens D66 verder

uitgebreid worden, daarbij uiteraard kijkend naar de ervaringen uit de pilots.

Gemeenten moeten naast onderwijs aan elk kind toegankelijke voorschoolse voorzieningen bieden. Daarbij kunnen integrale kind-centra een belangrijke rol spelen. D66 denkt dat er nog veel winst is te boeken in het vinden van samenwerking tussen scholen en kinderopvang maar denkt bijvoorbeeld ook aan sportclubs, kunst en cultuur, techniek en natuuractiviteiten. Dat is goed voor alle kinderen: een brede ontwikkeling van kleuter tot jongvolwassene. En het ontlast ouders daarbij ook nog eens.

Een van de kerntaken van de gemeente is ook het zorgdragen voor goede en gezonde onderwijshuisvesting. Met de Coronapandemie

D66 wil een

Samenleving waarin jongeren voorrang hebben

vers in het geheugen moet er worden geïnvesteerd in schoolgebouwen. Om dit effectief en efficiënt te doen moet je projecten verder van te voren plannen. Zodat aannemers de tijd hebben om de beste voorstellen te doen en de uitvoering goed voor te bereiden. Voor last minute klussen betaal je namelijk de hoofdprijs. En het voorkomt investeren in verbouwingen die achteraf niet nodig waren geweest. D66 vindt daarom dat de gemeente in samenwerking met de scholen en externe partijen voor een integraal huisvestingsplan voor de komende 20 jaar moet zorgen dat jaarlijks herzien wordt. Zo kun je

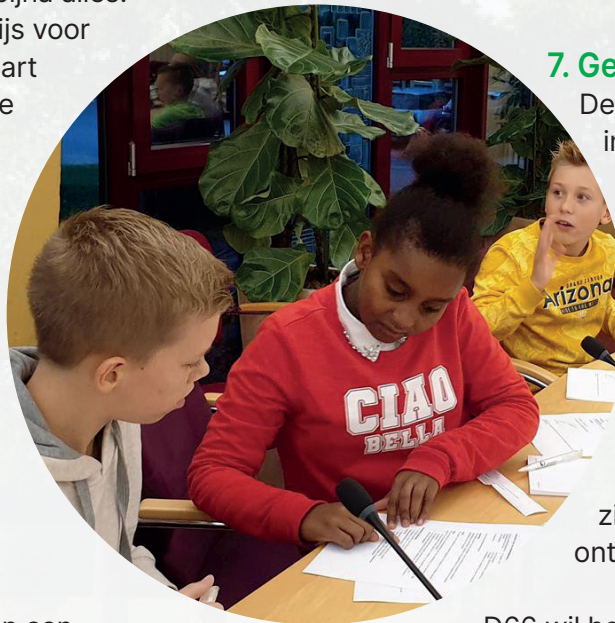
rekening houden met wat op termijn nodig is, ook gezien de ontwikkeling van leerlingenaantallen. Oh ja...en we denken daarbij ook aan groene schoolpleinen en zoveel mogelijk verduurzaming.

Samen naar school: D66 vindt de kwaliteit van onderwijs van erg groot belang. Dat is uiteraard ten eerste belangrijk voor de kinderen en jongeren zelf en hun familie. Maar ook voor de samenleving. Voor wederzijds begrip van ieders geloof en wereldbeeld En voor de economie. Eigenlijk voor bijna alles.

Dus in plaats van onderwijs voor elke levensovertuiging apart te organiseren, denken we dat dit slimmer dichterbij elkaar kan. Dan kunnen we beter inspelen op het toenemend tekort aan leerkrachten, veranderingen in leerlingenaantallen, veranderingen in de achtergrond van leerlingen, in wat kinderen van nu en straks willen en moeten leren. Daarbij kun je nog steeds aandacht besteden aan geloofsovertuiging. Maar we realiseren ons ook dat het overgrote deel van wat kinderen leren niet geloofsafhankelijk is. Er bestaat geen christelijk rekenen, islamitische grammatica of openbare aardrijkskunde. We vinden dat de gemeente hier een visie op moet ontwikkelen en deze in beleid moet omzetten. Dat zijn we aan onze generaties van nu en in de toekomst verplicht.

D66 wil een rijke schooldag voor kinderen van 0-18 jaar waarin school, opvang, sport, cultuur, muziek, natuur, huiswerkbegeleiding en gezonde voeding gefaciliteerd worden. De gemeente speelt een aanjagende rol om hier, samen met het onderwijs en andere betrokken organisaties, voor te zorgen.

Jongeren moeten volgens D66 in aanraking komen met een breed scala aan kunstvormen. Dit heeft een impact op hun verdere leven. Organisaties zoals de bibliotheek, Scala en Welzijn De Wolden hebben de inhoudelijke expertise en moeten hiervoor de financiële middelen krijgen. Er moet gekeken worden of de gemeente hierbij een coördinerende rol kan spelen. Jongeren moeten structureel betrokken worden bij de ontwikkeling van De Wolden. D66 pleit voor stemrecht vanaf 16 jaar.

7. Gezond meedoen

De maatschappelijke tweedeling in onze samenleving neemt toe, tussen arm en rijk, tussen oud en jong, tussen gezonde en minder vitale mensen, tussen mensen die in Nederland geboren zijn en mensen die ergens anders vandaan komen. Hoewel D66 gelooft in eigen kracht en zelfredzaamheid ondersteunt, zijn er toch kwetsbare groepen ontstaan die onze steun verdienen.

D66 wil het leven voor die groepen als ouderen, minima, minder validen, LHBTI-ers, en, mocht het nodig zijn, ook voor vluchtelingen makkelijker maken. De gemeente dient zich hulpvaardig op te stellen en waar nodig te ontzorgen.

D66 hecht veel waarde aan de ondersteuning van de LHBTI- gemeenschap. Daarom wil D66 in de gemeente een LHBTI- ervaringsdeskundige vertrouwenspersoon. Deze vertrouwenspersoon zal mensen die problemen ervaren als gevolg van hun seksualiteit, een luisterend oor bieden en hen van advies voorzien.

Bij het hanteren van regelingen vindt D66 dat de uitvoerende organisatie van de gemeente uiteraard volgens de regels handelt, maar daarbij vooral oog heeft voor de individuele situatie van

burgers. De mens staat centraal, het systeem is een hulpmiddel en geen doel op zich.

In het algemeen zijn het onze oudere inwoners die een beroep doen op de WMO. De voorziening waar het meest gebruik van wordt gemaakt is de huishoudelijke hulp. Die voorziening kost de gemeente veel geld. In samenwerking met andere gemeenten moet De Wolden het rijk tot een hogere vergoeding zien te bewegen. Door de toename van de ouderen worden mantelzorgers

steeds zwaarder belast. Schakel ook jongeren in die in het kader van hun opleiding hulp kunnen bieden. Wij vinden dat er een loket moet zijn waar deze mantelzorgers met hun vragen terecht kunnen en met raad en daad worden geholpen. Roken en alcoholgebruik onder jongeren in De Wolden is relatief hoog. Intensiever toezicht op o.a. de keten door handhavers is wenselijk.

Omwille van een gezonde leefstijl met roken en het schenken van alcoholica in sportkantines, juist daar, drastisch worden beperkt; tegelijk wordt dan obesitas bestreden. Bij het tegengaan van game-verslaving kan de gemeente ook zelf de sociale media inzetten.

Onder de minima zijn nogal eens mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Hierdoor vinden zij geen werk. D66 betreurt het verdwijnen van de werkvoorzieningsschappen en pleit voor herinvoering in een of andere vorm, samen met andere gemeenten.

In geval van schulden moet de gemeente zich als schuldeiser hulpvaardig opstellen. Niet beginnen met aanmaningsbrieven te sturen, maar op eigen initiatief contact opnemen en overleggen. Dit overleg heeft als doel om tot een oplossing te komen die voorkomt dat de betrokkene dieper in de problemen raakt.

De Wolden is op weg naar een inclusieve samenleving waarin mensen met een beperking kunnen meedoen: jong en oud, gehandicapt, mensen met een andere culturele achtergrond, personen ongeacht hun seksuele geaardheid of opleiding. De Wolden gaat werken met een "Agenda lokale inclusie". Bij alle relevante maatregelen wordt bekeken of en hoe de bevordering van inclusiviteit kan worden ingevuld.

Mocht het nodig zijn dan is D66 er voorstander van dat in De Wolden vluchtelingen worden opgevangen. D66 geeft de voorkeur aan kleinschalige opvang-accommodaties verspreid over de gemeente. Wij streven er ook naar dat de vluchtelingen direct toegang krijgen tot onderwijs en werk. Dit bevordert participatie in de maatschappij, is goed voor het draagvlak en versnelt het integratieproces.

D66 steunt een streven dat inkomsten en uitgaven binnen het Sociale Domein in principe met elkaar in evenwicht zijn, maar financiën mogen niet de hoeveelheid zorg bepalen. Bij overschrijdingen kan men een beroep doen op de Reserve Sociaal Domein. Als dat niet mogelijk is moet dekking van de kosten plaats vinden uit de algemene reserve. De gemeente dient zich hulpvaardig op te stellen. Ook hier geldt weer dat de gemeente in samenwerking met andere gemeenten druk op het rijk moet uitoefenen om voldoende middelen ter beschikking te stellen.

D66 vindt het belangrijk dat de kwaliteit van de gezondheidszorg in de gemeente optimaal is en legt daarbij de nadruk op preventie. Beweegtuinen zorgen voor gezondere jeugd.

Er zijn veel verschillende regelingen voor de minima. Dit zorgt er vaak voor de minima niet van alle mogelijkheden gebruik maken die er voor hen zijn. D66 pleit daarom voor een Woldenpas, waarin deze maatregelen worden gebundeld.

8. Actief en opgeruimd

D66 maakt zich sterk voor het maximaal scheiden van afval. Wij willen de supermarkten stimuleren om, in samenwerking met het afvalbedrijf, afvaldepots neer te zetten bij hun vestigingen. Beheer en onderhoud ervan liggen bij de ondernemers. Het inleveren bij de winkels van wat rest van de gekochte waar zou een goede gewoonte moeten worden. We zijn voor het invoeren van gedifferentieerde afvaltarieven. Diftar: in principe 'betalen naar gebruik'.

D66 vraagt aandacht voor voedselverspilling. Dit onderwerp zou permanent onder de aandacht gebracht moeten worden in de publicatiemogelijkheden die de gemeente heeft en op scholen. Wat betreft duurzame energie lopen we achter. Daar moeten we wat aan doen. Initiatieven met draagvlak uit de samenleving om

duurzame energie op te wekken steunen we van harte. Door voorwaardenscheppend te zijn en ruimte te bieden ziet D66 graag dat haalbare initiatieven van de grond komen. Lokale energietoepassingen zijn daarvan een voorbeeld.

D66 ziet de meerwaarde van het beoefenen van sport en wil dat de inwoners van de gemeente hierin optimaal worden ondersteund. "Sport en Bewegen belangrijk voor gezondheid en verbinding" Sport verbindt: Wij als D66 vinden sport belangrijk. Sport is een verbindende factor. Sportprojecten en - evenementen die mensen bij elkaar brengen willen wij dan ook stimuleren. Iedereen moet kunnen sporten. Om een goede gezondheid en fitheid te bevorderen, overgewicht tegen te gaan en mensen langer vitaal te houden, willen wij sport in de gemeente zo veel mogelijk stimuleren. Ook aan mensen die het financieel minder ruim hebben wil D66 de kans bieden om te kunnen sporten. De gemeente zal, als het aan D66 ligt, goed blijven investeren in sport.

Sporten moet gestimuleerd worden. Daarom is D66 warm voorstander van beweegtuinen.

Tegen een kostendekkende vergoeding van € 50,- kan elk adres een extra Gftcontainer van de gemeente ontvangen zonder dat daar aanvullende voorwaarden aan worden gesteld.

Jong geleerd, oud gedaan.

Talentontwikkeling op alle gebieden verdient stimulering. D66 wil dat er onderzocht wordt waar de gemeente op dit gebied winst zou kunnen behalen. De gevonden mogelijkheden moeten vervolgens worden benut.

D66 wil dat de Wolden zich verder profileert als paardengemeente. Om dit te bewerkstelligen, zal er worden geïnvesteerd moeten worden in een netwerk van ruiterspaden. Want de recreatiepaardensport, met een spin-off naar toerisme, verdient meer kansen.

D66 vindt het belangrijk dat jongeren met de (gemeentelijke) politiek in aanraking komen. Hiermee worden zaadjes geplant die op vele verschillende manieren tot een vorm van bloei kunnen komen. Er zal een kweekvijver van betrokken burgers ontstaan wat onze toekomstige maatschappij ten goede zal komen. Om de drempel voor jongeren te verlagen, hun doorzettingsvermogen en enthousiasme aan te wakkeren wil D66 een Politieke Jongeren Pas invoeren die bij bezoek van een activiteit van de gemeente recht geeft op een voucher van € 10.

9. Financiën

Een financieel gezonde gemeente heeft de middelen om verstandig beleid te kunnen financieren. Daarom is het, na jaren van degelijk financieel beleid belangrijk om daar mee door te gaan. We passen goed op de centen van onze inwoners. Geen onnodige en geldverslindende prestigeprojecten, maar verstandige investeringen in wat waarde heeft voor de samenleving. Daarmee houdt de gemeente de benodigde middelen over voor een nog betere dienstverlening naar onze inwoners en kunnen incidentele tegenvallers worden opgevangen zonder dat dat direct pijn doet.

De huidige bouwleges dekken maar ongeveer de helft van de kosten die de gemeente maakt. Net als alle andere leges horen bouwleges kostedekkend te zijn. Hierom wil D66 de bouwleges gefaseerd naar 100% dekking brengen net als andere leges.

10. Overhead

Naast het zorgen voor een goed bestuur, is het hebben van een goede, zich dienstbaar opstellende, ambtelijke organisatie van groot belang. In De Wolden is dat de Samenwerkingsorganisatie De Wolden Hoogeveen (SWO).

We vinden als D66 dat de ambtelijke organisatie van de gemeente uiteraard volgens de regels handelt, maar daarbij vooral oog heeft voor de individuele situatie van burgers waar de situatie erom vraagt. De mens staat centraal, het systeem is een hulpmiddel en geen doel op zich. De huidige inzichten en mogelijkheden van de technologie stellen ons ook hiertoe in staat. D66 vindt dat innovatie en verbetering van de uitvoering van de wettelijke taken een vereiste is. Meegaan met de ontwikkeling in plaats van star vasthouden aan wat bekend is. D66 gelooft in het principe dat kwaliteit leidt tot tevreden klanten en ook tot lagere kosten door minder fouten, minder langs elkaar heen werken, brandjes voorkomen in plaats van blussen en direct helpen in plaats van over te veel schijven werken met alle extra coördinatie die dat weer met zich meebrengt.

Word transparant naar inwoners over plannen en resultaten en zorg voor een betere verantwoording naar de inwoners en ondernemers. Van de gemeente mag je verwachten dat ze laat zien wat de beoogde doelen zijn en welke resultaten ze dan bereikt, en wat ze eraan gedaan heeft en doet om dat doel alsnog te bereiken of de resultaten nog te verbeteren.

De gemeente focust op kerntaken en werkt als regisseur goed samen met ondernemers, organisaties en inwoners.

Kerntakendiscussie en regisseur zijn: de gemeente heeft wettelijke taken die ze moet uitvoeren. Daarnaast kan de gemeente taken naar zich toe halen die ze belangrijk vindt voor de samenleving in de gemeente. D66 gelooft erin dat de gemeente vooral ook keuzes moet

maken. Doe de wettelijke taken en doe die goed, dat is prioriteit nummer 1. Voor wat daarnaast belangrijk is voor de inwoners, organisaties en ondernemers wordt zo veel mogelijk samengewerkt met alle betrokken partijen en/of uitbesteed aan professionele bedrijven. De gemeente moet daarin veel meer de regisseur zijn, partijen met ideeën bij elkaar brengen en naar “win-win” situaties streven.

Waar hebben we de afgelopen raadsperiode het initiatief toe genomen en samen met andere partijen gerealiseerd:

- ✓ Reconstructie kruising Meppelerweg en Hoofdstraat in Zuidwolde
- ✓ Instelling Culturele Prijs van De Wolden
- ✓ Uitbreiding bloemrijke akkers en akkerranden
- ✓ Instelling Jongerenraad/Young De Wolden
- ✓ Fonds Toekomstgerichte Landbouw De Wolden
- ✓ Culturele Gemeente 2023

We hebben ons verzet tegen:

- ✓ Aanleg tunnel Gijsselte in N375
- ✓ Fietspad over ecoduct Linde N48
- ✓ Bezuinigingen op het bibliotheekwerk
- ✓ Bezuinigingen op het sociaal domein
- ✓ De Wolden

D66 De Wolden is onderdeel van
D66 Zuidwest Drenthe

Contactpersoon bestuur:

Frans Marechal,
Ommerweg 76a,
7921TG Zuidwolde
06 37303126

Contactpersoon fractie:

Albert Haar,
Hoofdstraat 79,
7921AE Zuidwolde
06 27074771

www.dewolden.d66.nl

CREATIEF, KRITISCH, BETROUWBAAR

D66
de wolden